

“СПРЕТЕ НАСИЛИЕТО НАД ЖЕНИТЕ”

регионален бюлетин

брой 9, октомври – декември 2006

Уважаеми читатели,

Пред вас е новият брой на бюлетина „Спрете насилието над жените“. Както знаете, основната цел на изданието е да прави по-достъпна и четивна за българската аудитория интернет страницата “Спрете насилието над жени” (StopVAW). Затова превеждаме за вас вече повече от две години на български език информацията от уебсайта за законодателните промени, събитията, добрите практики и дейността на неправителствения сектор от региона.

Тъй като вече е факт дългоочакваната българска версия на българската страница на StopVAW, не се налага дублирането на информацията за българските събития и в бюлетина. Пълният текст на новините от България, които до момента се превеждаха на български и се резюмираха в рамките на българския преглед на електронния бюлетин, вече са достъпни и можете да четете на български в рубриката “Новини” на българската версия на българската страница на StopVAW: <http://bulgaria.stopvawmonitors.org>.

Електронният бюлетин от своя страна вече ще излиза в нов формат – в две части, които, както и досега, ще резюмират регионалния и европейски контекст на борбата с насилието над жени, така както те се публикуват на международния уебсайт StopVAW.

Препоръки и обратна връзка от ваша страна, които биха направили изданието още по-полезно за вас, са добре дошли.

Благодарим ви за интереса към бюлетина!
Екипът на ЦИПЖ

СЪДЪРЖАНИЕ НА БРОЯ:

Обръщение към читателите/ 1

Регионален преглед/ 1

- Законодателни и институционални реформи/ 1
- Добри практики/ 2
- Събития / 2
- Неправителствен сектор/ 4

Европейски преглед/ 5

Законодателни и институционални реформи

Азербайджан – Азербайджанският държавен комитет по семейството, жените и децата акцентира върху необходимостта да се запълнят липсите в Семейния кодекс и отправи апел към правителството да се включи по-активно в борбата срещу ранните бракове и насилието над жени в страната.

Босна и Херцеговина – След години на усилена борба от страна на гражданското общество (включително кампанията За достойнството на оцелелите от началото на 2006 г.) през юли 2006 г. бе приет Закон за изменение на Закона за социалното благосъстояние на цивилните жертви на войната и техните близки. След поправката чл. 54 на закона вече включва и жените жертви на изнасилване и насилствени действия по време на войната, като ги обособява в специална категория пострадали, които имат право на специфични социални и други права.

Босна и Херцеговина – През декември 2006 г. в Република Сръбска (съставна част от държавата Босна и Херцеговина) бе приет Закон за защита на жертвите на домашно насилие. Той е сходен с приетия по-рано в Босна и Херцеговина Закон срещу домашното насилие и беше изготвен от работна група, включваща представители на няколко министерства, центрове за социални грижи и НПО.

Грузия – Президентът създаде Междуйнституционален координационен съвет за прилагане на мерки срещу трафика на хора. В работата на съвета са поканени да участват представители на международни и неправителствени организации, както и журналисти, експерти и учени.

Грузия – С цел да се постигне по-ефективно прилагане на мерките по защита и подпомагане на жертвите на трафик на хора в страната се създаде Държавен фонд за защита на пострадалите от трафик на хора. Фондът ще предоставя компенсации и ще финансира съдебната защита и

процеса на рехабилитация на жертвите на трафик. Средствата ще се набавят от държавния бюджет, от международни организации, от частни лица и други източници, позволени от закона.

Грузия – След като на 9 юни 2006 г. влезе в сила Законът за защита срещу домашно насилие на 16 юни влезе в сила и Законът за борба с трафика на хора. За да се осигури ефективното прилагане на Закона за борба с трафика на хора, на 20 и 21 октомври беше проведен обучителен семинар за съдии и прокурори, на който бяха представени опитът и добри практики по прилагането на сходни закони от различни държави.

Словакия – През август 2006 г. бе приет Национален план за действие за премахване на насилието над жени (2005–2008), който набелязва няколко области, в които ще се предприемат мерки – правосъдие, оказване на съдействие на пострадалите, превенция и изследвания. Правителството обаче не е предвидило никакви средства за да изпълни целите на плана

Добри практики

Босна и Херцеговина – В резултат от работата по проект Подпомагане на женските човешки права в Западните Балкани бе публикуван доклад за домашното насилие. Реализацията на проекта се осъществи от холандското НПО „Хуманистичен комитет по човешки права“ и НПО от Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, Македония, Сърбия и Черна Гора. Докладът представя добри и лоши практики от региона, осъществява сравнителен анализ на ситуацията в страните от Западните Балкани и описва степента на прилагане на международните норми в областта на правата на жените.

Хърватия – През октомври Центърът за образование, консултации и изследвания проведе семинар по Насилие на основата на пола като целевата група бяха учители и педагогически съветници от цялата страна. Основната цел на семинара бе да се повиши чувствителността и познанията за проблема “трафик на хора” сред учителите, както и да се положи начало на образователен процес по проблема сред учениците и родителите.

Събития

Азербайджан – Председателят на Държавната комисия по въпросите на семейството, жените и децата съобщи по време на пресконференция на 2 ноември 2006 г., че основната причина, поради която азербайджанките попадат в затвора, е, че са били жертви на насилие в семейството. Тя подчерта, че в настоящия момент 264 жени пребивават в затвори в страната, а 80 процента от тях са извършили сериозни престъпления в отговор на упражнено върху тях домашно насилие.

Босна и Херцеговина – НПО “Инфотека” и УНИЦЕФ организираха на 30 октомври 2006 г. в Сараево конференция посветена на борбата срещу насилието над жени и деца. Конференцията се проведе в рамките на проект Мултидисциплинарен подход за борба с домашното насилие и други форми на насилие над жени и деца и събра над 80 представители на НПО, на правителството и държавните институции, на медиите, на полицията и съдебната власт. Сред основните цели на конференцията бяха представянето на публикацията Мултидисциплинарен подход за борба с домашното насилие и други форми на насилие над жени и деца – 1999 – 2006 г. и изготвянето на препоръки за премахване на домашното насилие, които да се разпрострат до всички отговорни институции.

Грузия – В процес на изготвяне е Национален механизъм за координация и сътрудничество срещу трафика на хора, който ще включва следните области: идентификация, защита (компенсация, подслони и т.н.) и рехабилитация на жертвите на трафик на хора в страната.

Грузия – Открит бе първият в страната подслон за жертви на трафик на хора, който функционира с финансовата подкрепа на Американска агенция за международно развитие (USAID) и държавата. Подслонът има капацитет за настаняване на 10 души, а първата пострадала вече е подслонена.

Литва – В отговор на Призива на Съвета на Европа на 24 ноември 2006 г. литовският парламент се събра на символична среща под надслов Обединени парламентаристи в борбата с домашното насилие. Парламентът подготви резолюция, в която домашното насилие се определя като обществен, а не само частен въпрос, която да бъде приета по времена срещата.

Литва – За първи път в страната се издава предупреждение за сексуален тормоз на работното място след като жена подава оплакване до офиса на Омбудсмана по равните възможности. Според изследвания на студенти от Факултета по комуникации 21 процента от жените и 15 процента от мъжете в Литва са били жертва на сексуален тормоз на работното място поне веднъж в живота си. Подадените молби за сексуален тормоз през 2005 г. бяха 3, а през 2006 – само една.

Сърбия – Радио и телевизионната станция “Б 92” инициира кампания за набиране на средства, с които да бъде построен подслон за деца и жени жертви на домашно насилие. Новият подслон в Белград е с капацитет около 30 жени и деца. Предвижда се подслонът да бъде отворен през април 2007 г., а в бъдеще да се разкрие още един такъв подслон в столицата, както и в други градове в страната.

Сърбия – Единствената 24-часова гореща телефонна линия за пострадали от сексуално насилие, която се поддържа от НПО “Инцест травма център” в Белград, ще трябва да съкрати работното си време и ще функционира само през работните дни от 9:00 до 17:00 часа. Намаленият работен ден се налага поради липса на средства. Над 2 760 е броят на обажданията, които линията е обслужила от 2004 г. насам, когато е открита.

Полша – Български гражданин бе осъден на 14 септември 2006 г. във Варшава на пет години затвор за трафик на хора и принуждаване на жени да проституират.

Полша – На 31 октомври 2006 г. министърът на образованието заяви, че ще засили дисциплината в средните училища. Изявлението дойде в резултат от зачестилите случаи на насилие в училищата и трагичната смърт на 14-годишната Аня от Гданск, която се самоуби след като беше насилвана от 5 момчета, докато учителката била извън класната стая. Министърът обеща политика на “нулева толерантност” към актовете на насилие сред учениците. Активизира се и дискусията за разделяне на момичетата и момчетата в отделни паралелки и училища.

Полша – На 26 октомври 2006 г. Ян Бестри, лидер на Полското национално движение беше осъден на 18 месеца затвор за изнасилване. През 1982 г. Бестри изнасилва пътник по време на служебните си задължения като кондуктор в държавните железници. Медиите съобщиха, че през 80-те той загубва работата си на учител в училище по обвинение, че е насилвал млади момчета. Самият Бестри отрича публикуваните от медиите сведения и се заканва да ги даде под съд за клевета. Той не коментира събитията от 26 октомври, тъй като през същия ден е откран в болница след сърдечен пристъп.

Украйна – На 7 септември 2006 г. в Киев се състоя церемония по награждаване на представители на правителствени и неправителствени институции за активна дейност срещу трафика на хора. Бяха изнесени данни, според които 4 642 жертви на трафик на хора са получили съдействие през 2005 г., а през първите 6 месеца на 2006 г. броят им е 2 529.

Украйна – На 21 ноември 2006 г. в парламента се проведе изслушване на тема Състояние и цели в областта на превенцията на насилието на основата на пола, което беше посветено на международния ден срещу насилието над жени. Сред участниците в събитието бяха представители на правителството, централната и местните власти, на неправителствени и международни организации.

Украйна – На 9 ноември 2006 г. Министерството на семейството, младежта и спорта в сътрудничество с Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) организираха кръгла маса на тема Механизми за прилагане на Закона за защита от домашно насилие: проблеми и добри практики от европейските страни. По време на семинара се дискутира темата за необходимостта от промяна и подобрене на съществуващия в Украйна Закон за защита от домашно насилие. Представителите на Министерството на семейството, младежта и спорта определиха и конкретни мерки, които да се предприемат, за да усъвършенстват този закон.

Хърватия – Неправителствената мрежа “ПЕТРА” стартира своя интернет страница. „ПЕТРА” е уникална мрежа в Хърватия, съставена от 9 организации, работещи в защитата на правата на жените. Новосъздадената страница може да бъде посетена на адрес: <http://www.petra-nvo.net/>

Хърватия – След повече от година търсене на подходяща сграда правозащитната организация “Б.а.Б.е.” (B.a.B.e. – Be active, be emancipated) отваря първия за района на Вуковар подслон за жени и деца, жертви на домашно насилие. „Б.а.Б.е.” е в процес на подписване на споразумение с правителството, което да осигури финансирането на подслона.

Хърватия – Пресата в Хърватия публикува нова официална статистика за случаите на изнасилване в Загреб. Според предоставената от полицията информация в столицата е имало 26 изнасилвания само за първите 10 месеца на 2006 г., за сравнение през 2005 г. докладваните случаи на изнасилване са били 12, което демонстрира нарастване на случаите на криминалното деяние от над 100 процента.

Хърватия – Бивш посланик на Хърватия в Белгия е осъден на 14 месеца затвор по обвинение в побой над съпругата си. Това е първото наказание за домашно насилие, което

се налага на висш държавен служител в страната. Насилникът упражнявал тежко физическо и психическо насилие над съпругата си в продължение на повече от две години. Огласявайки присъдата, съдията обяснил, че това наказание ще покаже на всички насилници, че повече няма да има компромиси с такъв род престъпления.

Чехия – Според социологическо изследване на 1 690 респонденти, проведено през 2006 г., 13 процента от запитаните са били жертва на домашно насилие. От тях 18 процента са жертвите на физическо насилие, а 14 процента са заявили, че са преживели и сексуално насилие.

Неправителствен сектор

Азербайджан – През август 2006 г. се проведе едnodневен семинар за 21 адвокати и представители на неправителствения сектор, по време на който се дискутира домашното насилие. По време на първата част на семинара участниците бяха запознати с дефиницията, видовете, причините и съществуващата статистика за домашното насилие, а втората част беше посветена на актуалната ситуация в Азербайджан, свързана с този вид насилие.

Босна и Херцеговина – Международният съд за престъпленията в бивша Югославия (МСПБЮ) не включи обвинение в изнасилване срещу Милан Лукич сред останалите обвинения за военни престъпления, които му бяха предявени. В отговор на това на 6 октомври 2006 г. представители на Асоциация “Жени жертви на войната” протестираха пред представителството на ООН в Сараево, а една от протестиращите заяви че е била изнасилена от Лукич. От МСПБЮ обясниха, че по всички невключени от тях обвинения Лукич ще може да бъде подведен под съдебна отговорност пред Националния съд на Босна и Херцеговина, ако бъдат повдигнати съответните обвинения. ■

Европейски преглед

Европейският парламент изготви резолюция, посветена на равнопоставеността на половете. Резолюцията призовава насърчаването на равнопоставеността на мъжете и жените и елиминирането на дискриминацията на основата на пола в обществения живот.

Съветът на Европа стартира кампания “Парламентаристи, обединени в борбата срещу насилието, включително домашното насилие (2006 – 2008)”, която бе открита официално на 27 ноември 2006 г. в Мадрид. Целта на кампанията е да открие ефективни мерки за превенция и борба с домашното насилие посредством работа с правителствата, парламентите, местните власти

и НПО в страните членки на Съвета на Европа. Местните и регионални власти в цяла Европа бяха призовани да направят борбата с насилието над жените свой приоритет и да се включат активно в кампанията.

Европейският парламент публикува през октомври 2006 г. Доклад за трафика на хора в Европейския съюз (ЕС). Според актуални изследвания трафикираните в ЕС хора са значителен брой – според американски доклади те наброяват 600 000 души, а според доклад на ООН – 1 милион души. Освен че запознава с разпространеността на проблема в ЕС, докладът предлага възможни решения и призовава страните членки да създадат програми и да отделят средства в помощ на жертвите на криминалното явление. ★

Бюлетинът се издава от Център за изследвания и политики за жените – българският наблюдател в рамките на проекта “Среще насилието над жените” на Защитници на човешките права от Минесота, ЮНИФЕМ и Мрежовата женска програма на Институт “Отворено общество”.

Български преглед

Новините от България, можете да четете на български в рубриката “Новини” на българската версия на българската страница на StopVAW:
<http://bulgaria.stopvawmonitors.org>

Център за изследвания и политики за жените изказва благодарност на организациите, които редовно предоставят информация за своите инициативи и допринасят за изчерпателното и богато съдържание на рубриката „Български преглед“.

Бъдете информирани с
www.stopvaw.org и www.cwsp.bg

ЗА КОНТАКТИ:

Център за изследвания и политики за жените
ул. “Триадица” 6, етаж 1, офис 101,
тел/факс: 02/ 980 6265
e-mail: cwsp@cwsp.bg, www.cwsp.bg